

הלכות יום הכפורים סימן תרכג תרכד

פד באר הגולה

קדיש לאחר נעילה, וקצת מקומות נהגו להקצת קדם קדיש:

תרכד סדר מוצאי יום הכפורים, ובו ה' סעיפים:

א נר"ף וקרא"ש
מה דרב, יומא פ"ז
ב ר"מא ע"פ פ"א
ג ר"מא בפ"ק כ"ט
ההלכות שבת ושאר
פוסקים ד' פ"א
דכ"ב יתנו פ"ח
ה' ה' ש"ב פ"א
ו' ג' כ"ב ז' ח"ב
ז' פ"א פ"ק כ"ט
ההלכות שבת בש"ס
ח"ב פ"ז

א (א) *מתפללים תפלת ערבית, ואומר ההלה מ'חונן הדעת': ב בצריך להוסיף מחל על הקדש (ב) גם ביציאתו, (ג) שיתחילו קצת אחר יציאת הפוכבים: ג (ד) (ה) (ו) המבדילים על הפוס, ואין מקבצים על (ז) הכשמים (ח) אפלו אם חל להיות בשבת: ד (ו) המבדילים על האור. ה'אין מקבצים (ז) במוצאי יום-הכפורים על האור שהוציאו (ח) עתה מן האבנים. י'ויש אומרים שמבדילים עליו (ט) מעמוד (ז) ראשון ואילך: ה' י'שאל שהדליק מעובד-כוכבים, אין מקבצים עליו במוצאי יום-הכפורים, אף-על-פי שבמוצאי-שבת מקבצין עליו, (י) שאין מקבצין במוצאי יום-הכפורים אלא על האור ששבת מפעוד יום

באר היטב

(א) מבדילים. והפר בחיפה ובבלם קדם שיבדיל, מ"א, ע"ש:
(ב) הכשמים. וכ"ח כתב בשם מהר"ל ואבודקתם ונשיל ששחמל
בשבת יש לבדוק על הכשמים ואין כאן ברכה לכשלה כיון שנהגה, מ"א
ע"ז וכן עקר: (ג) עתה. אפלו חל בשבת, להורות שיום זה מקדש
ששבת מן האור, מ"א: (ד) ראשון. פי' שהדליק גר א' מאותו שלקבת.
ע"ז סוף סעיף ה:

באר הגולה

* ויש אומרים שמקבצין עליו מעמוד ראשון ואילך. הנה אף שראיתי
לאיזה אחרונים שכתבו שבמקום הדקק יש לסתוף על עצה זו ולקבץ
במוצאי יום-הכפורים על גר שהדליקו מן האור של אבנים, דרוק בשבת
ראשון אסור. לא העתקתי זה, והטעם אצרכם במד דדין של קעיה ה סותר
זה, דשם מוכח להדיא דגר השני שהדלק מאור שלא שבת אין לקבץ עליו.
והעתיקו הגר"ז עם י"ן להחמיר, וכן פ"ב הפ"א דדין דקעיה ה סותר להיש
אומרים הנה, ודין דקעיה ה הוא נובע מהרמב"ם, והעתיקוה כמה ראשונים,
יש מהן שכתבו בשמו יש מהן שכתבו מן דעת ע"מ להלכה, ת"א ת"ח
הפוג' דמשנה וקריט"א ותלמידו רבנו יונה [שהובא במ"א] ונראה
בחדושי על ה"ר"ף וברכות ומהר"ם ח"א ו"ה בחדושי לפסחים, ודעת ה"ח
אומרים נראה שהוא רק דעת יחידאי, לכן לא העתיקתי דברי המקלן בזה.
ויש שהקל הרמ"א בנה"מ לקבץ על גר של בית-הקנסות וגר שהדליק
מפני גימור (אף חר של בית-הקנסות לבד חוששין, שהוא עשוי לכבוד, מכל
מקום שחירו בהתקבץ יחד עם גר אחר שהדליקו מפניו) ולא הוי במקרה
על אור מן צדדים ואבנים, ולכאורה ראה מזה דדעת רמ"א להקל בודעת ה"ח
אומרים הנה, אבל באמת זה אינו, דשם הרבה ראשונים סבירא להו דיש
לקבץ במוצאי-יום-כפורי על גר של בית-הקנסות שהוא אינו נעשה לכבוד.
ולקבץ על-דלפנים יש להקל על גר אחר שהצטרף עמו, מה שאין מן
להצטרף גר עם אור היצא מן אבנים אפ"ר דגם רמ"א מודה דאסור:

שנהגה, ומכל מקום אין להורות לצבור מן ולמחות ביום פקוד שנהגו בבית-הקנסות שלא לבדוק על הכשמים, רק לעצמו בביתו^(א) כול
לקבץ [פמ"ג]. אם חל בשבת (ו) אומרים י'תן לך^(ב), ואין אומרים י'הי נצ"ם י'אתה קדוש' לפי שחג הסכות חל באמצע השבוע:
ד (ו) מקבצים על האור. לפי שפקדה הנאחו בו ביום, שקל היום לא היו יכולין להשתמש בו ועקשו התר לו^(א): (ז) במוצאי יום-
הכפורים על האור שהוציאו וכ"ו. והוא הדין בשהוציאו מן צד גפרית [שקורין שוועבעלע^(ד)] וכל פי היא ג'נא. ומה שנסתנה
יום-הכפורים משבת הוא, משום דטעם (ט) שמקבצין על האור במוצאי-שבת, שאינו אלא לזכר שבנא האור במוצאי-שבת, שאדם
הראשון הקיש האבנים במוצאי-שבת זה בזה והוציא מהן אש, לכן מתר לקבץ על אש כזה ממה שהוציאוהו עתה, אצל במוצאי יום-
הכפורים מה שמקבצין על האור הוא להורות שיום זה הנה קדוש משאר ימים טובים ונאסר להקביר בו אש, (ע"ה תוס'א), והג' האש
דבר-חדוש ומקבצין עליו, ונה לא שוף אלא באור ששבת, ורצה לומר, שהנה בעולם ביום-הכפורים בשעת שכינתה ופסקה הנאנה ממנה
בו ביום ועקשו התר לו, מה שאין בן באור זה שלא היה מעולם ביום-הכפורים^(א): (ט) אכן אם חל יום-הכפורים בשבת, מתר מדינא לקבץ
במוצאי-שבת על אור זה, (י) אכן ממנה העולם להחמיר, (יא) ועל-כל-פנים בגר שהדליקו מן האור ההוא בודאי יש להקל: (ח) עתה מן
האבנים. לאפוקי אם הוציאו אומל מן האבנים, בודאי מתר, כיון ששבת ביום-הכפורים: (ט) מעמוד ראשון ואילך. הנינו שהדליקו
גר אחר מאותו שלקבת, וטעם, שגם זה נקרא אור ששבת ואינו אור הנקרא מתרש: ה' (י) שאין מקבצין במוצאי יום-הכפורים
וכ"ו. ומה דאנו מקלין בזה במוצאי-שבת, הוא מפני שהוא מקבץ על תוספות שלקבת על התר שנחוסף בגרו של ישראל (ולא על מקור
האור ששאב מגרו של עפר"ם), ותוספות שלקבת זו לא היה מעולם ביום-הכפורים כי אם נולד לעשר, ודומה לאור היצא מן העצים

שער הציור

תרומה: 1 פטרורים.

(א) משה אפרים: (ב) בגן-אברהם ושי"א: (ג) בגן-אברהם ושי"א: (ד) והוא הדין אף לעצמו אם מתכונן לצאת בהקדלה זו: (ה) כל-בו: (ו) כ"ח נפשם מהר"ל
ואבודקתם ומהר"ל ומהר"ז ומהר"ז אפרים ובג"ר י"ש ע"ז שם שכתב דאצרכה ביום-הכפורים בודאי היה בו ג'ס"ב לשמה ומה שחל
בשבת, ע"ש: (ז) אחרונים: (ח) פוסקים: (ט) הנה בגן-אברהם סעיף קט"ז וכתב: ומשמע דאפלו חל יום-הכפורים בשבת בס"פ אין לקבץ במוצאי על אור
היצא מן אבנים: ואף שהעתיקה אינה אחרונים לא העתקתי. וכתבתי אין שום משמעות בסוד ושלח-צרוף כלל על זה, ותקנע בודאי-משה מוכח שם
להפוך, ומה שלא העתיקו בשלח-צרוף אפ"ר משום דמלתא דפשיטא הוא להקל כיון שאור במוצאי-שבת נקרא האור, ומצאתי שכן כתב בפשיטות בתשבת
מנחם צורה סימן י"ח, ותפשיט בראשונים וטעמיהו בזה דהדין דברכות שניצא לאור וכן בחדושי ורמב"א על פסחים, ע"ש, אלא
שהחריזו מ"ן שנהגו להחמיר: (י) שם: (יא) פשוט, דכלאו הכי ת"א יש בסעיף ד דעת ה"ח ואומרים להקל, ובכי היא ג'נא בודאי אין להחמיר:

הלכות יום הכפורים סימן תרכג

ביאורים ומוספים

סימן תרכג

סדר מוצאי יום הכפורים

[משנ"ב ס"ק א]

מקפלין תפלת ערבית⁽¹⁾ צ"ע לעיל בסימן רצג⁽²⁾.

1) ואם טעה ואמר בה 'המלך הקדוש', כתבו החיי אדם (כלל כד ס"י) והקצושיע (ס"י קכט ס"ג) שיצא ידי חובה ואין צריך לחזור, והשערי תשובה (ס"י קיח ס"ק א) כתב שכן הסכימו רוב האחרונים. והגרי"ח קניבסקי (דרך שיחה ח"א עמ' תקמא) אמר ששמע מהגרי"ח זקס (נבד החפץ חיים) שהיה לכתוב צער שלא כתב במשנ"ב דין זה, והראו לו שיש ראיה מהביה"ד לעיל (ס"י תפז ס"א ד"ה מקדש) שאינו חוזר, ונחה דעתו מזה.

וכן אם טעה ואמר בה 'המלך המשפט', כתב לעיל (ס"י קיח ס"ק א) שיצא ידי חובה.

וכן אם אמר בה 'זכרנו לחיים' וכו', או אחד משאר ההוספות של עשרת ימי תשובה, הביא לעיל (ס"י קח ס"ק לח) שנחלקו בזה הפוסקים, ובסוף דבריו הביא את דברי החיי אדם (כלל כה ס"א) שכתב שאם נזכר קודם שסיים את הברכה יחזור לראש הברכה, ואם סיים את הברכה אינו ראוי לחזור.

ולענין אמירת קידוש לבנה במוצאי יום כיפור, ראה מה שכתב הרמ"א לעיל (ס"י תרב ס"א ובסי' תכו ס"ב) ומה שכתבנו במשנ"ב שם.

2) השו"ע שם (ס"א) כתב שיש לאחור את תפילת ערבית בכל מוצאי שבת ויום טוב, כדי להוסיף מחול על הקודש. וראה שם במשנ"ב (ס"ק א) ובמה שכתבנו שם בשיעור הזמן שיש לאחור את תפילת ערבית.

[משנ"ב ס"ק ב]

צ"ע לעיל שם פסע"ף ב ובמקנה פרוצה וקאור תלכה שם⁽³⁾.

3) השו"ע שם כתב שצריך להיזהר מלעשות מלאכה במוצאי שבת עד שיראו שלשה כוכבים קטנים ולא מפחרים, וראה במשנ"ב שם (ס"ק א).

ולענין תענית ציבור או תענית יחיד, כתב הרמ"א לעיל (ס"י תקסב ס"א) שצריך שיראו שלשה כוכבים בינונים, וביאר במשנ"ב שם (ס"ק א) שדוקא בשבת ויום כיפור משום חומרתם צריך שיראו דוקא כוכבים קטנים, אבל בשאר התעניות מספיק שיראו כוכבים בינונים ואפילו כשהם מפחרים.

[משנ"ב ס"ק ג]

דק פאכילה ושתיה אסורים עד אחר הכנף⁽⁴⁾.

4) והאם הותר לשנות מים קודם הבדלה במוצאי יום כיפור, כמו שהותר במוצאי שבת [כמבואר בשו"ע לעיל (ס"י רצט ס"א)], כתב האלף המגן (על מטה אפרים ס"ק ד) בשם שר"ת שואל ומשיב (תליתא ס"י קכט) שמוותר לשנות, ואף שעדיין לא התפלל ערבית ולא הבדיל [וכמו במוצאי שבת], אך ישתה בצינועה כדי שלא יראו אחרים ויקלו בזה אף קודם צאת הכוכבים. ודוסיף האלף המגן, שהשו"ע חמד (אסיפת דינים מערכת יום כיפור ס"י ד אות ב) כתב בשם מנחת פתים שאסור לשנות אפילו מים, אך השו"ע חמד דחה את ראייתו.

אכן, דעת הגרש"ז אויערבך (ששי"כ פס"ב הע"ג נט ובהליכות שלמה יום הכיפורים פ"ה דבר הלכה אות מ) שמה שהותר במוצאי יום כיפור למי שצמא לשנות מים קודם הבדלה, היינו דוקא קודם שיבדיל על הכוס, אבל צריך קודם לכן להבדיל באמירת 'ברוך המבדיל בין קודש לחול', או בתפילה באמירת 'אתה חוננתנו', וכן

דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"א אות בח), אלא שלדעתו היתר זה הוא דוקא בשעת הרחק כשצמא מאד, והוסיף הגרש"ז אויערבך, שהטעם שבמוצאי יום כיפור יש להבדיל תחילה, הוא משום שאינו רומה לכל מוצאי שבת שמוותר לו לשנות מים גם קודם הלילה, ולכן מותר לו לשנות גם בלילה קודם שהבדיל, אבל במוצאי יום כיפור שקודם הלילה אסור לאכול ולשתות, לא מסתבר לחלק ולומר שבליילה קודם הבדלה לאכול אסור אבל לשנות מותר, וכמו שקודם הקידוש לא חילקו בין אכילה לשתייה, ולכן רק לאחר שהבדיל בתפילה או שאמר 'ברוך המבדיל' וכו' יש לחלק בין שתייה לאכילה, ובחידושי הגר"ז (סוף יונא עמ' נוד) הסתפק אם במוצאי יום כיפור מותר לשנות מים קודם ההבדלה, ונשאר בצ"ע.

ולענין שתיית שאר משקאות קודם ההבדלה, ראה מה שכתבנו לעיל (ס"י רצט ס"ק א) לענין מוצאי שבת.

[משנ"ב ס"ק ד]

מקרילים⁽⁵⁾ וכו', וְתַעֲמִי מִן הַכּוֹס לְקַטֵּן⁽⁶⁾.

5) ואשה שבעלה מתעכב בבית הכנסת, כתב בשו"ת שבט הלוי (חיד' ס"י נד אות ו) שאם אין לה ממי לצאת ידי חובה יכולה להבדיל לעצמה, וכמו שמבואר בפוסקים ובמשנ"ב לעיל (ס"י רצו ס"ק לה) שיכולת להבדיל בעצמן.

6) ויתנו לקטן שהגיע לחינוך, כמבואר לעיל (ס"י רסט ס"ק א) לענין קידוש בליל שבת בבית הכנסת, וזאת כדי שברכת המבורך לא תיזהר לבטלה. וראה עוד מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק ה]

מפני הספיעות⁽⁷⁾ וכו', קִינֵן שְׁנֵהָנָה⁽⁸⁾ וכו', דק לְעִצְמוֹ קְבִיתוֹ⁽⁹⁾ וכו', אוֹמְרִים יִיָּתֵן לָךְ⁽¹⁰⁾.

7) וגם מי שאינו מתענה ביום כיפור, כתב השי"ת כנסת הגדולה (בהנהגות הטור ס"י רצו ס"ק ב) שלא יברך [לדעות אלו שלא מברכים, וראה הע' הבאה] על הבשמים, משום שנגרר אחרי הכלל שלא מברך.

8) אמנם, לעיל (ס"י רצו ס"ק ב) נתם כהסוברים שאין לברך על הבשמים גם בשחל יום כיפור בשבת.

ומשמע שגם אינו נחשב להפסק בין ברכת הגפן לברכת ההבדלה, וביאר הגרש"ז אויערבך (ששי"כ פמ"ז הע' רטו) מפני שעל כל פנים זה מחשיב את ההבדלה, וכמו שכתב השו"ע (יו"ד ס"י רסה ס"א) לענין הברכה שלאחר ברית המילה, שמוסיפים לברך על הבשמים אחרי ברכת הגפן, ולא נחשב להפסק בברכה.

9) ודעת החו"מ (הגרי"ח קניבסקי בשמו, בספר עלי שיה עמ' קעו) שיברך על הבשמים באמצע ההבדלה וכמו כל מוצאי שבת, וכמו שכתב המטה אפרים (ס"ה) וכן כתב בשו"ת שלמת חיים (ס"י שלה-שלט). מאידך, הכף החיים (ס"ק ט) כתב שיברך על הבשמים אחרי סיום ההבדלה, וכמו שכתב החיי אדם (כלל קמה סט"ז). והארחות חיים (ספינקא, ס"ק ג) כתב שלפי מה שכתב בספר הכותנות שברכות ההבדלה צריכות להיות כסודן, צריך עיין אם יברך על הבשמים בסיום ההבדלה.

וכן לברך על הבשמים לפני הבדלה, ומיד להריח את הבשמים, ואחרי ברכת פרי הגפן לחזור ולהריח, כתב הגרי"ש אלישיב (קובץ תשובות היא ס"י לג) שאף שיש מי שכתב לעשות כן, אך לדעתו אין לנהוג כן, משום שלהריח את הבשמים אחרי ברכת הגפן הוא הפסק בין ברכת הגפן לברכת המבדיל ושתית הכוס.

המשך במילואים עמוד 61

מילואים

הלכות יום הכיפורים סימן תרכא תרכב

המשך מעמוד קודם

8) ולעיל (סי' מו סי' יד וסי' תרי"ב סי' יח) כתב שכ"י להשלים למאה ברכות ביום הכיפורים, מותר לברך ולהחית בשמים, והוסיף (סי' מו שם) שגם יוכל להשלים במה שיכון לשמוע ברבות התורה והמפטיר ויענה אמן, או בברכת אשר יצר, ויחכן שבשעת הדחק יוכל לצאת במה שיכון לשמוע חזרת השי"ן, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' מו שם וסי' רפד סי' ה וסי' רצ סי' ב).

[משנ"ב סי' ג] וְיִי בְּקִסְקִין קְרִיאַת הַתּוֹרָה⁴².
2) וכשאין לציבור ספר תורה, צידד הפמיג (משנ"ב סי' ב) שיש לומר 'אשר' בין מוסף למנחה.
[משנ"ב סי' ה] וְאֵין צְרִיכִים לְמִלְאַת כְּזָה⁴³.

הלכות יום הכיפורים סימן תרכג תרכד

המשך מעמוד פד

באי"א (בוטשאטש, סי'ה) משמע שגם במוצאי יום כיפור צריך אבוקה, וכן כתב הגר"ש דבילצקי (קיצור הלכות המועדים דיני מוצאי יום כיפור סי' וסי'א) שכתב שבמוצאי שבת אם אין לו אור לברך עליו אין צורך לחזר אחריו זה, אבל במוצאי יום כיפור יש אומרים שצריך לחזר אחריו כמו אחרי עצם ההבדלה, כיון שהדלקת האור במוצאי יום כיפור היא עצמה כעין הבדלה, כיון שכל היום היה אסור בו ועכשיו הותר, ולכן צריך אור ששבת, אבל במוצאי שבת מותר לברך גם על הנר שהדליק עכשיו, ואם כן לא שייך כזה הבדלה.

10) והזמן שיש לאומרו במוצאי יום כיפור, הורה הגר"שז איערבך (הלכות שלמה יום הכיפורים פ"ד ארחות הלכה הע' 38) שמפני טורח הציבור מחמת התענית, יאמר כל אחד ייתן לך בביתו לאחר הבדלה, וכן האר"ת (תפלת חד עמי קסו) תמה על כך שלא נהגו ביום כיפור שחל בשבת שכל אחד יאמר בביתו ייתן לך, מאידך, המטה אפרים (סי'א) כתב שאומרים אותו בבית הכנסת וכמו בכל מוצאי שבת, וראה מה שכתבנו לעיל (סי' רצה סי' ה).

[משנ"ב סי' ו] וְעָתָה הַתּוֹרָה⁴⁴, וכו', שְׁלֹא הָיָה מְעוֹלִים קְיוּם-הַכְּפֻרִים⁴⁵.
12) ומטעם זה, ביאר בשע"י לעיל (סי' רחצ סי' א) את דברי השו"ע שם (סי'א) שכתב שבמוצאי שבת אם אין לו אור לברך עליו אין צורך לחזר אחריו זה, אבל במוצאי יום כיפור יש אומרים שצריך לחזר אחריו כמו אחרי עצם ההבדלה, כיון שהדלקת האור במוצאי יום כיפור היא עצמה כעין הבדלה, כיון שכל היום היה אסור בו ועכשיו הותר, ולכן צריך אור ששבת, אבל במוצאי שבת מותר לברך גם על הנר שהדליק עכשיו, ואם כן לא שייך כזה הבדלה.
13) ולהדליק נר מאור ששבת, שכתב השו"ע להלן (סי'ה) שאפשר להדליק ממנו ולברך עליו, ביאר בשע"י לעיל (סי' רחצ סי' ב) שטעם הדבר הוא משום שיש באור שהדליק עכשיו קצת מהאור ששבת.

[משנ"ב סי' ו] לֹא הָיָה יְכוֹלִין לְהִשְׁתַּפֵּשׂ בּוֹ וְעָקְשׂוּ הַפֶּר ל⁴⁶.
11) והאם צריך לברך על אור של אבוקה, דעת הגר"שז איערבך (שולחן שלמה סי' רחצ סי' ג אות א) שנראה שאין צורך אבוקה, דוקא במוצאי שבת צריך אבוקה, כיון שהעיקר הוא לזכר בריאת האור ולכן צריך ריבוי אור, מה שאין כן במוצאי יום כיפור שעיקר ההדלקה הוא להראות שהאש שהיתה אסורה עד כה הותרה, וזה אפשר שדי בנר עם פתילה אחת, והוסיף, שמימי אפילו כשמברך על נר בעל פתילה אחת, יברך בלשון רבים 'בורא מאורי האש', מאידך,

הלכות סָפָה סימן תרכה תרכו

המשך מעמוד פה

(א"ח כלל ד סי' ו) שכשרה דוא, שכשב ששלג אינו נחשב כמחיצה לגבי חציצה בפני הטומאה (כמבואר במשנה באהלות פ"ח מ"ד), מפני שהוא עתיד לימס מאליו ולכן אינו נחשב אלא כאור, כך אינו נחשב כמחיצה ותקרה כשהוא נמצא על גבי הסכך, הובאר דבריו בבאר היטב (סי' א) ובשע"י תשובה (סי' א), אמנם, הקשה הערוך השלחן (סי' תרכט סי' ב) מה החילוק בין שלג לבין ירקות חרעים המחבורים לקרקע שבשהם מונחים על גבי סכך בודאי פוסלים אותו, אף על פי שלענן חציצה בפני הטומאה מבואר במשנה שם שאינם חוצצים, אכן, בשו"ת יגנת ורדים (שם) מבואר שבאמת הירקות אינם פוסלים את הסכך כשהם מונחים באופן שאינם חוצצים בפני הטומאה, כגון כשאינם מתקיימים לאורך זמן [וראה שו"ע לקמן (סי' תרכט סי' ב)], או שהם מחבורים לקרקע תעם ונדים ברוח, אמנם, דעת הגר"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ה אות יח) ששלג אינו פוסל את הסוכה מפני שהוא בטל לסכך, ואינו כורעים וירקות המחבורים לקרקע שאינם בטלים לסכך, ולכן פוסלים את הסוכה.

בשו"ת מנחת יצחק (ח"י סי' קמא אות ב), וכן דעת הגר"שז איערבך (הלכות שלמה סוכות פ"ו ארחות הלכה הע' 56).
ובביאר הטעם שלא חלה מצות עשיית הסוכה שלשים יום קודם החג אלא רק לאחר יום הכיפורים, ביאר בשו"ת אבני נזר (שם אות יז) שעדיף להכין ולעשות את החפצא של המצוה סמוך לימן חיובה, אלא שבמוצאי יום כיפור נחשב שהגיע זמן עשייתה, כפי שמבואר במדרש ובזהר שזמן עשיית הסוכה הוא לאחר שנמחלו עוונותיהם של ישראל ביום הכיפורים. הא"ר (סי' א) ביאר, שכיון שהציצה לסוכה מועילה למי שהתחייב גלות ביום הכיפורים, אין הסוכה נחשבת במקום שהוכן עבור קיום הגלות אלא אם כן נעשתה לאחר יום הכיפורים [וראה שערי תשובה (סי' א)].

סימן תרכו

הַעוֹשֶׂה סָפָה תַּחַת הָאֵילָן אוֹ תַּחַת הַגֵּב

[משנ"ב סי' א] וְדָבְעִין שְׁתָּהָא סָפָה תַּחַת אֲזִיר הַשְּׁמַיִם⁴⁷.
1) וסוכה המבוסה בשכבת שלג על גבי הסכך, כתב בשו"ת יגנת ורדים

הערוך השלחן (שם) כתב, שמעיקר הדין יתכן ששלג המכסה את הסוכה אינו פוסל אותה, משום שהוא כשר בעצמו לסיכך שהרי הוא מין שאינו מקבל טומאה, והוא נחשב כדבר שגודלו מן הארץ כיון

